

Τὸ Θέατρο

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ : «Ὁ Ἰδανικὸς σύζυγος».—«**Σχολεῖο Κακογλωσσιᾶς**».
ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ : «**Αἶθουσα Ἀναμονῆς**».—**ΑΝΔΡΕΑΔΗ :** «**Ἐντα Γκράμπλερ**».

Ἐπιτετραμένη ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ «Βασιλέως Λῆρ» τὸ Βασιλικὸν θέατρο μᾶς ἔδωκε κ' ἐφέτος ἄλλο ἔργον τοῦ Ὁσκάρ Οὐάιλντ· «Ὁ Ἰδανικὸς σύζυγος». Ὅπως καὶ τὸ περυσινὸν «Ἡ Βεντάλια τῆς Λαίδης Γουίντερμπερ» ἔτσι καὶ τοῦτο, παρ' ὅλην τὴν ἰσχυρὴν ὑπόθεσιν, κρατᾷ ἀδιάπτωτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ θεατοῦ καὶ τὸν γοητεύει μὲ τὸν ἐξυπνότατον καὶ χαριτωμένον διάλογον, ὅπου οἱ φράσεις καὶ οἱ λέξεις διαδέχονται ἢ μιὰ τὴν ἄλλη, σ' ἓνα ἀέναον παιχνιδίσμα δροσιᾶς καὶ τσαχνιᾶς. Μὰ τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ ἀγγλοῦ συγγραφέως θὰ εἶχε σχετικὴν ἀξίαν ἂν περιοριζόταν μονάχα σ' αὐτό. Τόσο ἀπὸ τὸ μῦθον ὅσο κ' ἀπὸ τὸ παρουσιασμὸν τοῦ στή σκηνῆ βγαίνει ἓνας ἀνθρώπινος τόνος, ἱκανὸς νὰ μᾶς ἀναγκάσῃ νὰ σκεφθοῦμε πῶς ἡ ἀνθρώπινη ἐπιείκεια καὶ καλωσύνη γιὰ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων εἶναι ἓνα δῶρον τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἠθικὸν δίδαγμα τοῦ ἔργου εἶναι ὅτι πρέπει νὰ συγχωροῦμε καὶ τὸ νεανικὸν σφάλμα τοῦ Λόρδου Τσίλτερν μᾶς δείχνει μὲ τὸν πιὸ καθαρὸν τρόπο ὅτι μπορεῖ ἡ συγγνώμη νὰ εἶναι ἡ ἀφετηρία γιὰ μιὰ ζωὴ, γιομάτη ἐμπιστοσύνη ἀμοιβαία καὶ γιομάτη ἀκλόνητη εὐτυχία, μιὰ εὐτυχία ποῦ λίγο ἔλειψε νὰ καταστραφεῖ. Πλάι ὅμως σ' αὐτό, πόση ἐνυπάρχει σάτυρα γιὰ τὴν κοσμικὴν ζωὴν, καὶ πόσο χιούμορ ποῦ διασκεδάζει τὸ θεατὴν! Οὔτε μιὰ στιγμή δὲν αἰσθάνεται πλήξη παρακολουθώντας τὸν «Ἰδανικὸν σύζυγον» καὶ οἱ παραδοξότητες ποῦ προμελετημένα τις βάζει στὰ χεῖλη τῶν ἡρώων τοῦ Ὁσκάιλντ εἶναι φαινομενικῆς. Κάτω ἀπ' αὐτὰς κρύβεται ὁ ἀνθρώπινος οἶκτος, ἡ ἀγάπη γιὰ τὸν πλησίον.

Τὸ τρίτον ἔργον τῆς ἐφετεινῆς περιόδου τοῦ «Βασιλικοῦ θεάτρου» ἦταν κ' αὐτὸ ἀγγλικόν. Θάλεγε κανεὶς ὅτι τώρα μόλις ἡ Ἑλλὰς ἀνακάλυψε τὴν θεατρικὴν ἀγγλικὴν φιλολογοῖαν καὶ βιάζεται νὰ τὴν γνωρίσῃ. Ἐτσι τελευταῖα «μπουχτίσαμε» κυριολεκτικὰ ἀπὸ ἀγγλικά ἔργα, ἂν λάβωμε ὑπ' ὄψιν μας καὶ τὴν Κατερίνα Ἀνδρεάδη, ποῦ ἐπιμένει ν' ἀγγλοφέρνει καὶ ν' ἀγνοεῖ τὴν νεώτερον ἑλληνικὴν παραγωγὴν. Τὸ «Σχολεῖον Κακογλωσσιᾶς» τοῦ Σέρινταν, διασκευάσθηκε μ' ἐπιτυχίαν ἀπὸ τοὺς Ἀγγελὸν Τερζάκη καὶ Λέοντα Κουκούλα. Οἱ διεισθεασταί, ὅπως τόνισαν δι' ἄρθρα τοὺς καὶ στὸ πρόγραμμα, ἀντιμετώπισαν τεχνικὰ δυσχερεῖας μὲ τὰς 13 σκηνὰς τοῦ Σέρινταν καὶ προτίμησαν γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσουν τὸ χαριτωμένον τοῦτο ἔργον σὲ πέντε πράξεις καὶ εἰκόνες. Ἡ κωμῶδιον αὐτὴν, ποῦ δὲν εἶναι ἡ καλύτερον τοῦ συγγραφέως—οἱ «Ἀντίζηλοι» θεωροῦνται τὸ ἀριστοῦργμα του,—ἔχει δυὸ κεντρικὰς ἰδέας, τὴν σάτυρα τῆς κακογλωσσιᾶς καὶ τὴν ὑποκριτικὴν ἠθικολογίαν. Καὶ πάνω σ' αὐτὰς πλέκονται χαριτωμένα ἀληθινὰ ἐπεισόδια κ' εὐρήματα ποῦ διασκεδάσαν ὑπερβολικὰ τὸ ἑλληνικὸν κοινόν, χάρις στὴν ὡραία σκηνοθεσίαν τοῦ Μουζενίδη, στὰ γοητευτικὰ καὶ περίφημα κοστουμίδια τοῦ Φωκᾶ, μὲ τὰ ἀρμονικὰ χρώματα καὶ σχέδια καὶ στὴν ὅλην ἐκτέλεσιν ποῦ ἔφερε τὴν σφραγίδα μιᾶς καλλιτεχνικῆς καὶ ἀψογῆς, ἀπὸ κάθε ἀποψη, ἐρμηνείας.

Τό Θέατρο Κοτοπούλη μᾶς ἔδωσε τό πρῶτο ἑλληνικό ἔργο ὕστερα ἀπό τήν ἡμικρατικοποίησή του. Ἡ «Αἴθουσα ἀναμονῆς» τοῦ Ἀλέκου Λιδωρίκη ἔχει ὡς πυρῆνα τήν ἀναζήτηση τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας. Τό πρόβλημα τοῦτο πού ἀνέκαθεν ἀπασχόλησε ὄλους τοὺς ἀνθρώπους καί ἰδιαίτερα ἐκείνους πού γράφουν, ἔδωσε τήν εὐκαιρία στόν Λιδωρίκη νά μᾶς δείξει τίς ἀνησυχίες του καί τίς βαθύτερες προθέσεις του ὡς πνευματικός ἀνθρώπος. Δημιουργικά ἤμπορεῖ νά πεί κανεῖς δέν πέτυχε, γιατί τό ἔργο του, παρά τήν εὐγένεια πού τό διαπνέει, παρά τόν κομψό του διάλογο καί παρά τή γνώση τοῦ θεάτρου πού ἔχει ὁ συγγραφεύς, σοῦ ἀφίνει τήν ἐντύπωση σά σύνολο σάν κάτι πού δέν ὀλοκληρώθηκε, πού δέν ἀπέκτησε πλαστικό βάρος. Βέβαια ἡ δράσις εἶν' ὄλη ἐσωτερική, μᾶ τήν ἐσωτερικότητα αὐτή, ὁ Λιδωρίκης δέν μπόρεσε νά τή συλλάβει σάν καλλιτέχνημα. Οἱ τύποι του φлуαροῦν καί φлуαρῶντες λέγουν συχνά κοινοτοπίες φιλοσοφικές πού σ' ἀφίνουν ἀσυγκίνητο καί προκαλοῦν τήν εἰρωνία, κι' ὕστερα πολλοί ἀπ' αὐτούς δέν εἶναι ἀληθινοί καί ἀρκετά ἐπεισόδια εἶναι ψεύτικα, ὅπως τῆς γυναίκας, τῆς ἡρωίδος πού εὐθύς πέφτει στήν ἀγκαλιά τοῦ ἄλλου γιατροῦ, παρατώντας τόν ἄντρα της. εὐθύς ἀμέσως μόλις ἀκούσει δυό τρυφερά λόγια. Δέν ἔχει καμμιά ἀντίδραση σά γυναίκα, καμμιά πάλη δέ γίνεται μέσα της.

Ἡ ἐρμηνεία ὑπῆρξε ὁ,τι καλύτερο, ἀπό τήν Κα Κοτοπούλη καί τοὺς συνεργάτες της, πού προσπάθησαν νά δώσουν ζωή σέ ἀνθρώπους πού, ἀπό ἀδυναμία τοῦ συγγραφέως, δέν εἶχαν καμμιά ζωή. Οἱ τύποι τοῦ Λιδωρίκη εἶναι μᾶλλον σκιτσαρισμένοι, ἀλλ' ὁ συγγραφεύς εἶν' ἀκόμα νέος, ἔχει εὐγένεια κι' ἀνησυχίες καί δέ μπορεῖ παρά μιά μέρα νά μᾶς δώσει ἔργα πού πιά ἐνδιαφέροντα καί πιά καλλιτεχνικά. Τό σκηνικό τοῦ κ. Κ. Λάσκαρη ἦταν γοητευτικό καί πρωτότυπο στήν ὄλη του σύλληψη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ